

Urogenitální trakt

Účel vyšetření:

kultivační, mikroskopický průkaz primárně nebo potenciálně patogenních mikroorganismů - původců infekcí urogenitálního traktu, průkaz DNA *Chlamydia trachomatis*, *Neisseria gonorrhoeae* a HPV vysokého rizika

Obecné pokyny:

odběry je třeba provádět na specializovaných pracovištích, před samotným odběrem je třeba dodržovat doporučené pokyny. Je nezbytné tampon ihned po odběru vložit do transportní půdy. Odebrané vzorky výtěrů slouží převážně ke kultivačnímu průkazu běžných patogenů, mikroskopický preparát se připraví ze samostatného odběru nátěrem na podložní sklo.

Výtěr z uretry na kultivaci

Odběrová souprava:

sterilní tampon na drátku s transportním médiem, podložní sklo.

Odběr:

- u muže

provede se nejlépe ráno před vymočením nebo nejdříve 1 až 2 hodiny po vymočení, před samotným odběrem se otře zevní ústí močové trubice sterilním tamponem. Odběrový tampon na drátku se zavede 2 - 4 cm hluboko do močové trubice (při zavádění se vyhneme kontaktu s předkožkou), otáčivým pohybem se provede výtěr, následně se tampon vyjme. V případě spontánního (nebo po jemné masáži získaného) sekretu se provede jeho odběr na sterilní odběrový tampon, případně se další odběrový tampon použije pro zhotovení nátěru na podložní sklo.

- u ženy

provede se nejdříve 1 až 2 hodiny po vymočení, pomocí sterilního tamponu se otře zevní ústí močové trubice, odběrový tampon na drátku se zavede několik milimetrů do ústí močové trubice (při zavádění se vyhneme kontaktu s vulvou), ponechá 2 - 3 vteřiny na místě a následně se vyjme. V případě spontánní sekrece se použije další odběrový tampon pro zhotovení nátěru na podložní sklo.

Odebraný materiál se skladuje při pokojové teplotě a co nejrychleji dodá do laboratoře (max. do 24 hodin).

Výtěr z pochvy na kultivaci

Odběrová souprava:

sterilní tampon na plastové tyčince s transportním médiem, podložní sklo.

Odběr:

provede se s použitím poševních zrcadel (tam, kde je nelze použít, se tampon zavede do pochvy naslepo). Odběrový tampon se zavede k zadní klenbě poševní, kde se provede stěr a po krátkém (vteřinovém) ponechání na místě se tampon vyjme. V případě stanovení MOP se provede nátěr na podložní sklo ze samostatného odběru.

Odebraný materiál se skladuje při pokojové teplotě a co nejrychleji dodá do laboratoře (max. do 24 hodin).

Výtěr z cervixu na kultivaci**Odběrová souprava:**

sterilní tampon na plastové tyčince s AMIES médiem, podložní sklo.

Odběr:

provede se s použitím poševních zrcadel, nejdříve se pomocí tamponu odstraní hlenová zátka z ústí cervixu a následně se zavede sterilní odběrový tampon do cervikálního kanálu asi 2 - 3 cm hluboko a otáčivým pohybem se provede stěr. Po krátkém (vteřinovém) ponechání na místě se tampon vyjme. V případě potřeby se použije další odběrový tampon pro zhotovení nátěru na podložní sklo.

Odebraný materiál se skladuje při pokojové teplotě a co nejrychleji dodá do laboratoře (max. do 24 hodin).

Screening *Streptococcus agalactiae* v těhotenství (GBS)**Odběrová souprava:**

sterilní tampon na plastové tyčince s transportním médiem.

Odběr:

bez použití poševních zrcadel se odběrový tampon zavede do dolní třetiny pochvy, stěr se provede z jejich bočních stěn, následně se tampon vyjme.

Odebraný materiál se skladuje při pokojové teplotě a co nejrychleji dodá do laboratoře (max. do 24 hodin).

Mikrobní obraz poševní - MOP**Odběrová souprava:**

sterilní tampon na plastové tyčince s transportním médiem, podložní sklo.

Odběr:

provede se s použitím poševních zrcadel, odběrový tampon se zavede k zadní klenbě poševní, kde se provede stěr a po krátkém (vteřinovém) ponechání na místě se tampon vytáhne a zhotoví se nátěr na 1 až 2 podložní skla. Po zaschnutí nátěru se okraj skla (na straně nátěru) označí (např. samolepkou) jménem pacientky, sklo se uloží do transportního kontejneru nebo zabalí do buničité vaty či papíru.

Mikroskopický preparát

Odběrová souprava:

sterilní tampon na plastové tyčince nebo drátku s transportním médiem, podložní sklo

Odběr:

z požadovaného místa se pomocí odběrového tamponu provede výtěr/stěr, následně se otáčivým pohybem tamponu provede nátěr na podložní sklo a nechá zaschnout. Okraj skla na straně nátěru se označí (např. samolepkou) jménem pacienta, sklo se uloží do transportního kontejneru nebo zabalí do buničité vaty či papíru.

Průkaz urogenitálních ureaplasmat a mykoplasmat

Účel vyšetření:

diagnostika urogenitálních mykoplasmat (*Ureaplasma* sp. a *Mycoplasma hominis*) včetně indikačního počtu a citlivosti na antibiotika

Odběrová souprava:

sterilní tampon na plastové tyčince - pro cervikovaginální odběr

sterilní tampon na drátku

transportní roztok

Odběr:

- **Výtěr z cervikovaginální**

provede se s použitím poševních zrcadel, nejdříve se pomocí tamponu odstraní hlenová zátka z ústí cervixu a následně se zavede sterilní odběrový tampon do cervikálního kanálu asi 2 - 3 cm hluboko a otáčivým pohybem se provede stěr. V případě výtěru z pochvy se odběrový tampon zavede k zadní klenbě poševní, kde se provede stěr. Je důležité důkladně setřít sliznici, aby se odebralo co nejvíce buněk. Ihned po odběru se tampon zalomí nebo důkladně vytřepe do lahvičky s transportním roztokem a pošle do laboratoře. Maximální doba skladování před transportem do laboratoře je 5 hodin (při pokojové teplotě) nebo 48 hodin (při chladničkové teplotě).

- **Výtěr z uretry u muže**

provede se nejlépe ráno před vymočením nebo nejdříve 1 až 2 hodiny po vymočení, před samotným odběrem se otře zevní ústí močové trubice sterilním tamponem. Odběrový tampon na drátku se zavede 2 - 4 cm hluboko do močové trubice (při zavádění se vyhneme kontaktu s předkožkou), otáčivým pohybem se provede výtěr, následně se tampon vyjme.

- **Výtěr z uretry u ženy**

provede se nejdříve 1 až 2 hodiny po vymočení, pomocí sterilního tamponu se otře zevní ústí močové trubice, odběrový tampon na drátku se zavede několik milimetrů do ústí močové trubice (při zavádění se vyhneme kontaktu s vulvou), ponechá 2 - 3 vteřiny na místě a následně se vyjme. Vždy je důležité důkladně setřít sliznici, aby se odebralo co nejvíce buněk. Ihned po odběru se tampon zalomí nebo důkladně vytřepe do lahvičky s transportním roztokem a pošle do laboratoře. Maximální doba skladování před transportem do laboratoře je 5 hodin (při pokojové teplotě) nebo 48 hodin (při chladničkové teplotě).

- **Sperma**

Ihned po odběru se vzorek přenesse do lahvičky s transportním roztokem a pošle do laboratoře. Maximální doba skladování před transportem do laboratoře je 5 hodin (při pokojové teplotě) nebo 48 hodin (při chladničkové teplotě).

Průkaz *Trichomonas vaginalis*

Účel vyšetření:

Průkaz *Trichomonas vaginalis* kultivačně, mikroskopicky

Odběrová souprava:

tekutá půda pro trichomonády s odběrovou tyčinkou

Odběr:

- **Vaginální výtěr**

Před odběrem vyjme z lednice odběrové nádoby s transportním médiem a necháme nejméně jednu hodinu temperovat na pokojovou teplotu. Vaginální sekret odebíráme vatovým tamponem ze zadní poševní klenby, odebraný materiál vložíme do tekutého média. Odebrané vzorky nesmí být vystaveny slunečnímu záření ani nevhodným teplotám (nižší než pokojová teplota a teplota nad 37°C).

- **Výtěr z uretry**

Odběr nejlépe ráno, pokud pacient ještě nemočil, případně 3-6 hodin po posledním močení. Před odběrem otřeme ústí močové trubice sterilním tamponem. Výtok z močové trubice samovolně vytékající nebo získaný lehkým vymačkáním odebereme na sterilní odběrový tampon. Pokud je pacient bez výtoků, zasuneme tampon 2-3 cm do uretry. Odběrový tampon zasuneme do tekutého média.